

РАЗДЕЛ 7

КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИ ОТ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

TABLE OF CONTENTS

7.1. Преглед на изпълнението на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда от втория ПУРБ (2016 – 2021 г.)	4
Таблица 1 Мерки в ПУРБ II	4
Таблица 2 Изпълнението на Програмата от мерки през втория планов период (2016-2021г.)	6
Таблица 3 Преглед на изпълнението на мерките, обвързани със съответните индикатори за изпълнение и ключови типове мерки (КТМ)	7
7.2. Актуализация на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда	11
7.2.1. Повърхностни води	13
7.2.1.1 Мерки, насочени към намаляване на замърсяването от населените места	13
7.2.1.2 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от индустриални източници	14
7.2.1.3 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от селското стопанство	14
7.2.1.4 Мерки насочени към намаляване на хидроморфологичния натиск	15
7.2.1.5. Мерки, насочени към опазване на зоните за защита	16
7.2.1.6. Мерки, насочени към опазване на крайбрежни морски води	17
7.2.2 Подземни води	18
7.2.3. Мерки за водна ефективност и въвеждане на принципа за възстановяване на разходите за водни услуги.....	21
7.3. Мерки в Плана за управление на речните басейни, имащи значение за постигане и на целите в Плана за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление на водите	22
7.4. Мерки, свързани с адаптация към климатичните промени	23
7.5. Подход за климатична проверка на програмата от мерки.....	23
7.6. Икономически и институционален анализ на Програмата от мерки	24
7.6.1. Инвестиционен анализ на програмата от мерки.....	24
Таблица 4 Съвкупни разходи за ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ (лв.)	26
Таблица 5 Максимален размер на средства, които всеки сектор може да отдели за финансиране на ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ (лв.)	27
Таблица 6 Финансиране на инвестициите на ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ (лв.)	27
7.6.2. Институционален анализ на програмата от мерки	29
Таблица 7 Отговорни институции	29
7.6.3. Анализ на икономическата ефективност на програмата от мерки	34

СПИСЪК ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Приложение 7.1 Списък на неизпълнените проекти/мерки от ПУРБ II (2016 - 2021г.);
2. Приложение 7.2. Програма от мерки
3. Приложение 7.2.1. Връзка Мерки-Движещи сили;
4. Приложение 7.2.2. Допълнителни мерки;
5. Приложение 7.2.3. Мерки за изпълнение при прилагане на ПУРБ;
6. Приложение 7.2.4. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПУРБ;
7. Приложение 7.3 Климатична проверка на мерките в Програмата от мерки към ПУРБ на ЧРБУ;

Планът за управление на речните басейни (ПУРБ) цели интегрирано управление на водите на основата на речния басейн. Програмата от мерки (ПоМ) е основният инструмент за постигане целите на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ). Програмата от мерки е изготвена съгласно изискванията на Глава X, Раздел V, чл. 156м, като са взети предвид анализите изготвени в съответствие с Раздел IV и целите по Раздел III от Закона за водите.

На база на определеното текущо състояние на водите и водните екосистеми (Раздел 4), отчитайки бъдещото развитие и потребностите от вода са определени целите за всяко водно тяло (ВТ) за постигане на „добро състояние на водите“ (Раздел 5), като са взети предвид и зоните за защита на водите (Раздел 3) и техните специфични изисквания. Въз основа на анализа на състоянието на всяко водно тяло и причините, довели до това състояние, съобразявайки се с поставените цели, са планирани мерки за редуциране или отстраняване на негативния ефект или за поддържане на постигнатото добро състояние. Там, където има необходимост от допълнителни проучвания, подготовителните дейности или очаквания ефект след изпълнението на мерките изискват по-дълъг срок за постигане на планираните екологични цели, в трите Плана за Черноморския басейнов район са формулирани изключения от поставения от РДВ срок за основната цел: „добро състояние на водите до 2015“ и са определени по-дълги срокове за конкретни ВТ (посочени в Раздел 5).

7.1. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМИТЕ ОТ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ВТОРИЯ ПУРБ (2016 – 2021 Г.)

Съгласно чл. 156н, ал. 1 от Закона за водите всяка програма включва основни, а при необходимост и допълващи мерки.

Програмите от мерки в първите два Плана за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление на водите (2010 – 2015 г.) и (2016-2021 г.) включват основни мерки и допълващи мерки (последните се прилагат към основните мерки за постигане на целите).

Във втория ПУРБ бяха разработени пет ПоМ, като във всяка програма бяха включени три вида мерки – основни, други основни и допълващи, като бяха заложили **1302 бр. мерки, от тях на ниво водно тяло – 1062 бр. мерки, на ниво РБУ – 162 мерки, ЗЗВ – 35 бр. и от ЕО – 36 бр. мерки, както следва:**

Таблица 1 Мерки в ПУРБ II

Мерки в ПУРБ II	Бр.
Видове мерки	
Общ брой предвидени конкретни мерки, в т.ч.:	1191
Основни и други основни мерки	772
Допълващи мерки	419

За изпълнението на заложените мерки бяха отговорни различни институции, разпределени в съответните министерства, като по-значими сектори от тях са:

Сектор Индустрия и Транспорт

- Мониторинг и мерки за недопускане замърсяване на акваторията на пристанищата
- Контрол на дейностите по предаване и транспортиране на товари/отпадъци от корабна дейност
- Привеждане в съответствие на депа за промишлени и строителни отпадъци

Сектор ВиК

- Изграждане на нови и реконструкция на ПСОВ и ГК; Изграждане на дълбоководни зауствания

Сектор Земеделие

- Прилагане на добри земеделски практики
- Прилагане на водоспестяващи техники и технологии за напояване
- Контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита

Сектор Околна среда

- Ограничаване на добива на инертни материали от речните корита
- Изграждане на рибни проходи
- Залесяване и стопанисване на горите във вододайните зони
- Контрол на водовземането от повърхностни и подземни води

Общинска политика

- Закриване и рекултивация на общински депа
- Укрепване на свлачища и бреговата ивица на Черно море
- Мерки за защита от наводнения (в т.ч. почистване на речните русла; поддържане на язовирна стена и съоръженията към нея; поддържане на корекции на речни участъци и изграждане на нови и др)

От общо планираните мерки ~20 % са от компетенциите и задълженията на Басейнова дирекция „Черноморски район“. За всички останали мерки, с цел проследяване на напредъка в изпълнението на Програмата от мерки, Басейнова дирекция „Черноморски район“ ежегодно изисква информация от отговорните институции (на национално и на регионално ниво). Може да се заключи, че събраната информация е с недостатъчна степен на пълнота и достоверност. Представените данните са непълни и противоречиви от голяма част от институциите, към които е отправена молба за предоставяне на информация в изискуемия срок, от други – не е представена информация. Това съответно повлиява пълнотата и достоверността на направения анализ на изпълнението на ПоМ към ПУРБ 2016-2021 г., както и върху планирането на нови мерки, включително актуализиране на съществуващи, при необходимост.

В следващата таблица е представено в обобщен вид изпълнението на Програмата от мерки през втория планов период (2016-2021г.):

Таблица 2 Изпълнението на Програмата от мерки през втория планов период (2016-2021г.)

Видове мерки	изпълнена изцяло (бр.)	в процес на изпълнение (бр.)	планирана (бр.)	не е стартирала (бр.)
общо мерки			1302*	
основни мерки	48	191	660*	363
допълващи мерки	43	113	574*	413
инвестиционни мерки	25	48	191*	118
административни мерки	36	180	844*	623

**Забележка: всички планирани и стартирали мерки, за които има информация, са представени общо като мерки „в процес на изпълнение“*

За изпълнението на 84% от **основните мерки** са предприети действия от ангажираните институции.

Като основни мерки са определени мерките в изпълнение на минималните задължителни изисквания на РДВ и свързаните с нея директиви, като прилагането на директивите е регламентирано в българското екологично законодателство.

Други дефинирани мерки: за регулиране на водовземанията; за подпомагане на ефективното и устойчиво използване на водите; за регулиране на замърсяването на водните тела от точкови и дифузни източници и др. Мерките с регулярен характер са контролни и се изпълняват ежегодно, по предварително изготвени графици.

Отчита се висок процент на нестартиралите **допълващи мерки** (65%).

Във втория ПУРБ бяха заложили **допълващи мерки**, включително по време на прилагане на Плана бяха предприети следните действия:

- Анализират се причините за евентуално неизпълнение, като ежегодно се изготвя оценка на състоянието на водите и в случай на установено трайно отклонение при анализа на резултатите от мониторинга и не е известен източника на натиск се извършва проучвателен мониторинг (Раздел 4). Извършват се съвместни проверки с РИОСВ за нерегламентирано заустване на замърсители. Идентифицират се съответните проблеми, които биха повлияли на състоянието на повърхностните и подземните водни тела.

- Актуализиране на програмите за мониторинг.

- Преразглеждане и изменения на разрешителни.

- На най-ранен етап при инвестиционно предложение се прилага оценка на потенциалните въздействия и недопускане на влошаване на състоянието на водните тела, вкл. и по отношение на кумулативния ефект.

- При процедура по издаване на разрешителни се извършва преценка на съответствието на заявеното водовземане/ползване с действащите ПУРБ, ПУРН и ЗВ. При констатирано несъответствие и отрицателна преценка, не се издава разрешително.

Анализът на изпълнението на Програмата от мерки в рамките на действие на ПУРБ 2016-

2021г. показва висок процент стартирали основни и други основни мерки и висок процент нестартирали допълващи мерки. Има закъснение в заложените крайни срокове, но отговорните институции са предприели действия за реализиране на повечето мерки в срока на действие на Плана. Типовете допълващи мерки са обвързани с голям брой водни тела и водоизточници, което е причина за отчетения процент нестартирали мерки. В приложение, на основание чл. 159, ал. 2, т. 3 от Закона за водите, е представен списък на мерките, предвидени в предходния план, които не са били предприети (Приложение 7.1).

Таблица 3 Преглед на изпълнението на мерките, обвързани със съответните индикатори за изпълнение и ключови типове мерки (КТМ)

Мерки	01.01.2017 – 31.12.2018	01.01.2019 – 31.12.2020	01.01.2021 - 31.12.2022
КТМ1	Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води		
1.1&1.3 Строителство, реконструкция или модернизация на канализационни системи	Изградена 1 ПСОВ; Реконструирана 1 ПСОВ; Изградена 12,661 km канализационна мрежа	Изградени 3 ПСОВ и 53 km канализационна мрежа; Реконструирани 2 ПСОВ и 6 km канализационна мрежа	През 2022г. ВиК Търговище отчита подмяна и монтаж на редуктор на ПСОВ-Търговище; Общини и ВиК дружества са реконструирали 4.719 km канализационна мрежа
1.3 ПСОВ със съоръжения за третично пречистване – редуциране на общ азот и общ фосфор	0	2 ПСОВ реконструирани и модернизирани със съоръжения за редуциране на общ азот и общ фосфор	
1.4 Мониторинг на заустванията на отпадъчни води от промишлени предприятия в канализационните системи на населени места	80 контролни проверки	516 контролни проверки	Шест ВиК дружества са извършили близо 7000 бр. проверки и анализи на производствени води зауствани в канализ. системи на населените места.
КТМ8	Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства		
2.1&2.2 Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на нови водопроводи и елементи от водоснабдителната система	Изградена 21,809 km водопроводна мрежа	Изградена 64 km водопроводна мрежа; Реконструирана 189 km водопроводна мрежа	Изградена е над 27.634 km водопроводна мрежа; Реконструирана е над 199.763 km
2.3 Нови водоснабдителни съоръжения	Извършени 5 проучвания; Изградени 2 съоръжения; Установени несъответствия при 12 водоснабдителни зони	Извършени 5 проучвания; Изградено 1 съоръжение	Изгражда се 1 проучвателен сондаж в община Сливен; 1 бр. сондаж в с. Садово, община Аврен, (в процес на въвеждане в експлоатация)
2.4 Подобряване на напоителните	Възстановени напоителни канала 22,36	0	

Мерки	01.01.2017 – 31.12.2018	01.01.2019 – 31.12.2020	01.01.2021 - 31.12.2022
системи	km		
КТМ13	Мерки за опазване на питейната вода (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.)		
2.6 Зони за защита на питейните води	379 проверки за съответствие; 18 обособени зони	3379 проверки за съответствие; 5 обособени зони	
КТМ19	Мерки за предотвратяване или контрол на неблагоприятните въздействия от рекреационните дейности		
2.7 Зони за отдих, къпане и водни спортове	91 определени зони с добро или отлично качество на водата за къпане	88 определени зони с добро или отлично качество на водата за къпане	
КТМ99	Други превантивни мерки		
3.2 & 3.4 Издадени разрешителни за водовземане или ползване	2 233 контролни проверки; 208 издадени разрешителни; 6 решения за отказ; 161 решения за продължаване срока на действие; 65 решения за прекратяване на разрешителни; 37 решения за отнемане на разрешителни	2 030 контролни проверки; 153 издадени разрешителни; 21 решения за отказ; 235 решения за изменения на разрешителни; 69 решения за прекратяване на разрешителни, 29 решения за отнемане на разрешителни	1665 контролни проверки; 216 издадени разрешителни 13 решения за отказ; 388 решения за изменение или продължаване; 50 решения за прекратяване на разрешителни; 3 решения за отнемане на разрешителни
3.3 Издадени становища за допустимост на инвестиционни предложения	778 издадени становища за допустимост; 16 издадени становища за недопустимост	Преразгледани разрешителни 497	1155 издадени становища за допустимост 21 издадени становища за недопустимост
КТМ14	Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността		
3.1 Качествен контрол	4 проведени поръчки за проучвателни дейности	15 рехабилитирани пунктове за наблюдение; 3 проведени поръчки за проучвателни дейности	
3.5 Проучвания, анализи и изследвания на разпространението, въздействието и източниците на натиск/замърсяване на водите, включително събиране или картографиране на информация и разработване/адапти	4 проучвания за въздействието на минните дейности и обособяването на зони за възпроизводство на рибната фауна	-	

Мерки	01.01.2017 – 31.12.2018	01.01.2019 – 31.12.2020	01.01.2021 - 31.12.2022
ране/прилагане на математически модели			
КТМ16	Модернизиране или подобрения на пречиствателни станции за промишлени отпадъчни води (включително от земеделски стопанства)		
4.1 Класификация на предприятия/съоръжения с висок рисков потенциал	Издадени 106 становища за класификация на предприятия/съоръжения;	Издадени 12 становища за класификация;	Издадени становища за класификация с отговорен за изпълнението МОСВ – 109 бр. становища за цялата територия на страна
4.2 Предотвратяване на големи аварии с опасни вещества	Издадени са 7 становища; Одобряване на 16 доклада за безопасност	Издадено 1 становище; Одобряване на 2 доклада за безопасност	
4.3 Заустване на отпадъчни води във водни обекти	37 издадени/актуализирани комплексни разрешителни; 10 издадени решения по ОВОС; 550 контролни проверки	17 издадени/актуализирани комплексни разрешителни; 17 издадени решения по ОВОС; 558 контролни проверки	БДЧР-издадени нови разрешителни за заустване по ЗООС и ЗВ - 10 бр. ИАОС поддържа публичен регистър на комплексните разрешителни от ИАОС на адрес http://registers.moew.government.bg/kr/ 639 контролни проверки
КТМ21	Мерки за недопускане или контрол на замърсяването от урбанизирани зони, транспорт и изградена инфраструктура		
5.1 Закриване и рекултивация на депа	2 депа закрити; 23 контролни проверки	43 депа закрити; 84 контролни проверки	71 закрити и рекултивирани нерегламентирани сметища 63 контролни проверки
5.2 Закриване и рекултивация на депа, които не отговарят на нормативните изисквания	19 депа закрити; 6 контролни проверки; 7 депа рекултивирани	5 депа закрити; 11 контролни проверки; 12 депа рекултивирани	13 закрити депа; 18 рекултивирани депа; 15 контролни проверки
КТМ4	Възстановяване на замърсени зони (замърсяване по исторически причини, включително седименти, подземни води, почви)		
5.3 Закриване и рекултивация на депа за производствени отпадъци	1 контролна проверка	0	
5.4 Ограничаване на замърсяването от минали дейности	Възстановени са 5 обекта; 15 контролни проверки	5 рекултивирани терена 8 контролни проверки	
КТМ3	Намаляване на замърсяването с пестициди от земеделието		
6.1 Обезвреждане на забранени, негодни за употреба и изтекъл срок на годност пестициди	0	11 склада затворени	
КТМ2	Намаляване на замърсяването с биогенни елементи от земеделието		

Мерки	01.01.2017 – 31.12.2018	01.01.2019 – 31.12.2020	01.01.2021 - 31.12.2022
6.2 Опазване на зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи	0	1 регистрирана зона	
6.3 Контрол по спазване на изискванията за торене и съхранение на торове	0	3 901 контролни проверки	2 941 контролни проверки
6.4 Предотвратяване на замърсяването с нитрати	0	295 контролни проверки	
КТМ12	Консултантски услуги за селското стопанство		
6.5 Добри селскостопански практики	0	356 контролни проверки за съответствие; 3 тренировъчни практики; Обучения на 53 фермери	
КТМ5	Подобряване на надлъжната непрекъснатост (напр. създаване на рибни проходи, разрушаване на стари бентове)		
7.1 Изграждане и/или преустройство на рибни проходи	0	Преустройство на 1 рибен проход	
КТМ20	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от риболова и други видове експлоатация/отстраняване на животни и растения		
7.3 Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	0	1 регистрирана зона; 61 контролни проверки	61 контролни проверки

След обстоен анализ на информацията, може да се обобщи следното:

Стартирало е изпълнението на голяма част от мерките и се отчита напредък по изпълнението им, спрямо предходния период.

За нестартиралите мерки основните причини за отчитане на неизпълнението са:

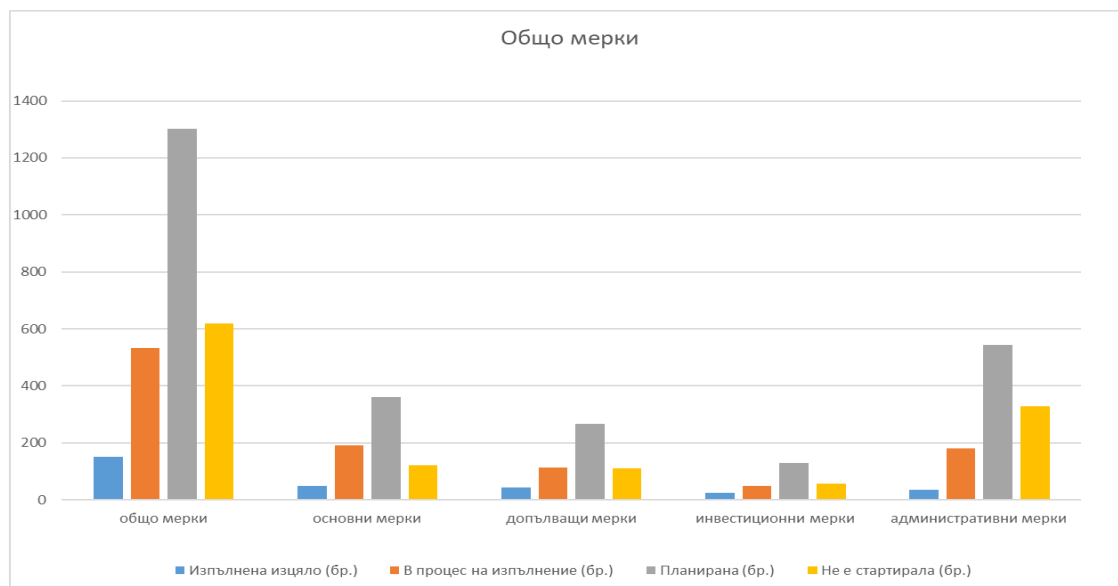
- Част от отговорните за предоставяне на информацията, не са подали към БДЧР информация в искания срок и извън него или данните са непълни.
- Незаинтересованост от страна на отговорните за изпълнение за реализирането им. Не се припознават заложените дейности в обхвата им на действие, както и не се планират средства в бюджетите.
- Липсата на финансови инструменти за обезпечаване на заложените в ПУРБ дейности.

Изпълнението на заложените мерки се финансира чрез европейски фондове, държавен и общински бюджети, бюджети на ВиК оператори, както и средства от титуляри на разрешителните и юридически лица, ангажирани за изпълнението на Програмата от мерки.

На база на наличната информация, финансовото изпълнение на програмата от мерки за изпълнение на ПУРБ на ЧРБУ 2016-2021 е от ПУДООС, ОПОС, ПРСС и различни други източници на финансиране.

При изготвянето на втория ПУРБ и по-специално на Програмата от мерки, някои институции не бяха достатъчно ангажирани и не припознаха заложените мерки.

В резултат от изпълнението на мерките, заложен в ПУРБ 2016-2021г. се наблюдава подобрене в състоянието на повърхностните и подземните водни тела спрямо ПУРБ 2010-2015г.

7.2. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМИТЕ ОТ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

В съответствие с изискванията на чл.157, ал.1, т. 8 от Закона за водите, краткият преглед на Програмата от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда в Плана съдържа **основни, други основни и допълващи мерки**, следвайки концептуалната аналитична рамка на модела Движеща сила – натиск – въздействие –състояние – екологични цели – мерки и представена в Приложение 7.2.1. Връзка Мерки - движеща сила.

За постигане целите на ПУРБ 2022-2027г. са планирани конкретни мерки по водни тела (за повърхностни и подземни води), като са обвързани със състоянието на всяко водно тяло и формулираните за него цели; мерки които се прилагат за всички водни тела в района на басейново управление (мерки на нивор РБУ) и мерки, насочени към опазване на зоните за защита на водите (ЗЗВ).

В съответствие с изискванията на чл.156о от Закона за водите са представени и възможните допълнителни мерки. Допълнителните мерки се предвиждат в хода на прилагане на ПУРБ в случаите, когато данните от мониторинга или други данни показват, че целите за опазване на околната среда за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените основни и допълнителни мерки и/или в поставения срок. В приложение 7.2.2. е представен Списък с допълнителните мерки за Черноморски басейнов район.

При актуализацията на настоящата Програма от мерки към ПУРБ 2022-2027 е следван

подхода от ПУРБ 2016-2021, както следва:

- мерки, които са с текущ/регулярен характер, или за които са предприети действия, но не са приключили се запазват в новия планов период и се отчитат като съществуващи.
- там, където е преценено, че съществуващите мерки са недостатъчни за постигане на целите, са планирани нови мерки.
- мерките, за които е преценено, че са некоректно формулирани и/или са в несъответствие с нормативната уредба са преформулирани (модифицирани) в съответствие с действащото законодателство или са отпаднали, като в замяна се планират нови, ако има необходимост.

На база на идентифицираните значими проблеми в управлението на водите в Черноморски район за басейново управление, в актуализираната Програма от мерки към ПУРБ 2022-2027г. са планирани мерки и конкретни действия към тях, насочени към източника на натиск, оказващ въздействие върху повърхностните или подземни водни тела и води до влошаване на тяхното състояние.

Идентифицираните движещи сили оказващи значим натиск върху повърхностните и подземни води са, както следва: урбанизация, индустрия, селско стопанство, рибовъдство и аквакултури, горско стопанство, туризъм и рекреация, транспорт, изменение в климата, и непозната движеща сила (други).

Изборът на конкретни мерки в ПоМ към ПУРБ 2022-2027г. на ЧРБУ е съобразно разработеният на национално ниво **Каталог от мерки**¹. Каталогът включва ключови типове мерки, конкретни мерки и конкретни действия за изпълнение на мерките.

При актуализацията на Програмата от мерки към ПУРБ на ЧРБУ е преразгледан списъкът с мерки от ПУРБ 2016-2021г. като са направени следните промени:

- някои от мерките отпаднаха поради: замяна с преформулирани мерки от каталога; отпаднала необходимост т.к са разработени нови по – обхватни мерки;
- дефинициите на някои от съществуващите мерки от ПУРБ 2016–2021г. бяха актуализирани (модифицирани) с цел по-пълно съответствие със законодателството, което касаят, обхващане на конкретен вид натиск или такива със сходни въздействия, както и за по - ясно разбиране на целта за тяхното прилагане от отговорните органи и заинтересованите страни.
- включване на нови мерки за отстраняване на пропуски във втория План или поради изменения в нормативните актове.
- При актуализацията на Програмата от мерки към ПУРБ на ЧРБУ е преразгледан списъкът с мерки от ПУРБ 2010-2015г. като са направени следните промени:
- дефинициите на някои от съществуващите мерки от ПУРБ 2010 – 2015 г. бяха актуализирани (модифицирани) с цел по-пълно съответствие със законодателството, което касаят, обхващане на вида натиск, към който са насочени, както и по - ясно разбиране на целта за тяхното прилагане от отговорните органи и заинтересованите страни.

¹ http://www5.moew.government.bg/?page_id=24258

Програмата от мерки към третия ПУРБ е съобразена със забележките на ЕК при оценка на вторите Планове.

Планираните мерки в ПУРБ 2022-2027 г., имащи отношение и към крайбрежните води са включени в програмата от мерки, част съществуващи мерки (Приложение III.1 Списък на съществуващите мерки 2022-2027) към втората Морска стратегия на Република България за същия планов период.

За целите на актуализацията на ПоМ за ПУРБ за Черноморски район 2022-2027 г. Басейнова дирекция „Черноморски район“ възложи на външен изпълнител услуга с предмет „Допълване актуализацията на икономическия анализ на водоползването и финализиране на програмите от мерки“ (Договор №596/09.09.2024 г.), чрез която е направено индикативно остойностяване на мерките.

7.2.1. Повърхностни води

7.2.1.1 Мерки, насочени към намаляване на замърсяването от населените места

Движещи сили:

➤ Урбанизирани територии

- **КТМ 1: Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води** (мерки - Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места; Изграждане на нови локални системи за пречистване на отпадъчни води специално за ваканционни селища, като се има предвид сезонния натиск; Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на производствени отпадъчни води, зауствани във водни обекти;

- **КТМ 8: Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства** (мерки - Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии; Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване;

- **КТМ 13: Мерки за опазване на питейната вода (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.)** (мерки - Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите; Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване; Ограничаване на водовземането за всяка друга цел, когато съществува риск да се засегне водовземането за питейно битово водоснабдяване на населението; Опазване на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване);

- **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване

на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води);

- **КТМ 17: Мерки за намаляване на седиментите от почвената ерозия и повърхностния отток**, с мярка - Намаляване на ерозията на водосбора;
- **КТМ 21: Мерки за недопускане или контрол на замърсяването от урбанизирани зони, транспорт и изградена инфраструктура**

7.2.1.2 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от индустриални източници

➤ Индустрия

- **КТМ 15: Мерки за поетапно прекратяване на емисиите, заустванията и загубите от приоритетни опасни вещества или за намаляване на емисиите, заустванията и загубите от приоритетни вещества** (мерки - Намаляване и предотвратяване на замърсяването с устойчиви органични замърсители/приоритетни вещества; Подобряване на оценките на химичното състояние на повърхностните води);
- **КТМ 16: Модернизиране или подобрения на пречиствателни станции за промишлени отпадъчни води** (мярка - Изменение или прекратяване на разрешителни за заустване на отпадъчни води, в резултат от преразглеждането им) и др.

7.2.1.3 Мерки насочени към намаляване на замърсяването от селското стопанство

➤ Селско стопанство

- **КТМ 2: Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието**, със следните мерки - Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията; Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите;
- **КТМ 3: Намаляване на замърсяването с пестициди от земеделието** (мерки - Опазване на водите от замърсяване с препарати за растителна защита);
- **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване

на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води).

▪ **КТМ 17: Мерки за намаляване на седиментите от почвената ерозия и повърхностния отток**, с мярка - Намаляване на ерозията на водосбора.

➤ **Рибовъдство и аквакултури**

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността.** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води).

7.2.1.4 Мерки насочени към намаляване на хидроморфологичния натиск

➤ **Индустрия и селско стопанство**

▪ **КТМ 7: Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела, различни от надлъжната непрекъснатост** (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.). (мерки - Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките; Осигуряване на измерване на количеството повърхностните води; Оптимизиране на водовземането с цел недопускане влошаване на състоянието на водите; Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита; Изменение или прекратяване на разрешителни за водовземане от повърхностни води, в резултат от преразглеждането им; Осигуряване на екологичния отток.

▪ **КТМ 17: Мерки за намаляване на седиментите от почвената ерозия и повърхностния отток**, с мярка - Намаляване на ерозията на водосбора.

▪ **КТМ 23: Мерки за естествено задържане на води**, с мярка - Подобряване на естественото задържане на водата.

➤ **Рибовъдство и аквакултури**

▪ **КТМ 5: Подобряване на надлъжната непрекъснатост** (мерки - Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите)

▪ **КТМ 7: Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела, различни от надлъжната непрекъснатост** (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.). (мерки - Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките; Осигуряване на измерване на количеството повърхностните води; Оптимизиране на водовземаването с цел недопускане влошаване на състоянието на водите; Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита; Изменение или прекратяване на разрешителни за водовземаване от повърхностни води, в резултат от преразглеждането им; Осигуряване на екологичния отток.

➤ **Други**

▪ **КТМ 5: Подобряване на надлъжната непрекъснатост** (мерки - Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите)

▪ **КТМ 6: Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела, различни от надлъжната непрекъснатост** (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.) с конкретни мерки: Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия; Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките; Прилагане на ОВОС за инвестиционни предложения/проекти, свързани с ново изменение на физичните характеристики на повърхностни водни тела; Подобряване на оценката на хидроморфологичния натиск.

7.2.1.5. Мерки, насочени към опазване на зоните за защита

▪ **КТМ 13: Мерки за опазване на питейната вода** (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.) (мерки - Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите; Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване; Ограничаване на водовземаването за всяка друга цел, когато съществува риск да се засегне водовземаването за питейно битово водоснабдяване на населението; Опазване на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване).

▪ **КТМ 18: Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от инвазивни чужди видове или внесени заболявания** с мярка - Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита.

▪ **КТМ 20: Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от риболова и други видове експлоатация/отстраняване на животни и растения** (мерки - Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита)

▪ **КТМ 6: Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела, различни от надлъжната непрекъснатост** (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини,

подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.) с конкретни мерки: Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия; Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките; Прилагане на ОВОС за инвестиционни предложения/проекти, свързани с ново изменение на физичните характеристики на повърхностни водни тела; Подобряване на оценката на хидроморфологичния натиск.

▪ **КТМ 7: Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела, различни от надлъжната непрекъснатост (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.).** (мерки - Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките; Осигуряване на измерване на количеството повърхностните води; Оптимизиране на водовземането с цел недопускане влошаване на състоянието на водите; Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита; Изменение или прекратяване на разрешителни за водовземане от повърхностни води, в резултат от преразглеждането им; Осигуряване на екологичния отток;)

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.)

▪ **КТМ 2: Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието**, със следните мерки - Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията; Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите;

▪ **КТМ 3: Намаляване на замърсяването с пестициди от земеделието** (мерки - Опазване на водите от замърсяване с препарати за растителна защита;

▪ **КТМ 23: Мерки за естествено задържане на води**, с мярка: Подобряване на естественото задържане на водата.

7.2.1.6. Мерки, насочени към опазване на крайбрежни морски води

С цел ограничаване на замърсяването и подобряване на състоянието на крайбрежните морски води, освен посочените по-горе мерки допълнително са планирани мерки за намаляване на натиска от корабоплаването и пристанищната дейност, както следва:

➤ Транспорт

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.

▪ **КТМ 21: Мерки за недопускане или контрол на замърсяването от урбанизирани зони, транспорт и изградена инфраструктура.**

➤ **Други**

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.

7.2.2 Подземни води

С цел **опазване и подобряване на химичното състояние на подземните води** са планирани следните мерки, насочени към движещите сили, причиняващи натиск върху подземните водни тела (ПВТ):

Движещи сили:

➤ **Урбанизирани територии**

▪ **КТМ 13: Мерки за опазване на питейната вода (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.)** (мерки - Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите; Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване; Ограничаване на водовземаването за всяка друга цел, когато съществува риск да се засегне водовземаването за питейно битово

водоснабдяване на населението; Опазване на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване);

▪ **КТМ 21: Мерки за недопускане или контрол на замърсяването от урбанизирани зони, транспорт и изградена инфраструктура**

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.

➤ **Индустрия**

▪ **КТМ 10: Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от промишлеността** (мерки - Ефективно въвеждане на принципа „замърсителят плаща“; Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги);

▪ **КТМ 16: Модернизиране или подобрения на пречиствателни станции за промишлени отпадъчни води** (мярка - Изменение или прекратяване на разрешителни за заустване на отпадъчни води, в резултат от преразглеждането им).

➤ **Селско стопанство**

▪ **КТМ 2: Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието**, със следните мерки - Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията; Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите;

▪ **КТМ 3: Намаляване на замърсяването с пестициди от земеделието** (мерки - Опазване на водите от замърсяване с препарати за растителна защита;

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на

екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.

➤ **Други**

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността.** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.

С цел **опазване и подобряване на количественото състояние на подземните води** са планирани следните мерки:

Движещи сили:

➤ **Урбанизирани територии**

▪ **КТМ 8: Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства** (мерки - Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии; Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство за ефективно използване на водите;

▪ **КТМ 13: Мерки за опазване на питейната вода (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.)** (мерки - Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите; Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване; Ограничаване на водовземането за всяка друга цел, когато съществува риск да се засегне водовземането за питейно битово водоснабдяване на населението; Опазване на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване).

➤ **Индустрия**

▪ **КТМ 8: Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства** (мерки - Прилагане на разрешителен режим по реда на

Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии; Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство за ефективно използване на водите.

➤ **Други**

▪ **КТМ 14: Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността** (мерки - Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние; Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите; Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места; Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние; Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг; Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на повърхностните водни тела; Подобряване на информацията за натиска и въздействията в резултат на промишлени отпадъчни води; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води; Подобряване достоверността на оценката на екологичното състояние; Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна; Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води.

▪ **КТМ 99: Други превантивни мерки**, с конкретна мярка - Предотвратяване на влошаването на състоянието на водите от проекти и дейности на етап инвестиционните предложения; Справяне с неблагоприятните въздействия от водноелектрически централи

С цел подобряване на управлението на водите допълнително са планирани и други мерки, подробно описани в приложенията към раздела.

7.2.3. Мерки за водна ефективност и въвеждане на принципа за възстановяване на разходите за водни услуги

➤ **Урбанизирани територии**

▪ **КТМ 8: Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства** (мерки - Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии; Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство за ефективно използване на водите);

▪ **КТМ 9: Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от домакинствата** (мерки - Ефективно въвеждане на принципа „замърсителя плаща“; Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги);

➤ **Индустрия**

▪ **КТМ 10:** Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от промишлеността (мерки - Ефективно въвеждане на принципа „замърсителят плаща“; Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги);

▪ **КТМ 8:** Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства (мерки - Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии; Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство за ефективно използване на водите);

➤ **Селско стопанство**

▪ **КТМ 11:** Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от земеделието (мерки - Ефективно въвеждане на принципа „замърсителят плаща“; Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги);

▪ **КТМ 8:** Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства (мерки - Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения; Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии; Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване; Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство за ефективно използване на водите.

Мерките за изпълнение при прилагане на ПУРБ в Черноморски район 2022-2027 г. са посочени в **Приложение 7.2.3 Мерки за изпълнение при прилагане на ПУРБ**.

Мерките за наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда при прилагането на ПУРБ в Черноморски район 2022-2027 г. са посочени в **Приложение 7.2.4 Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПУРБ**.

7.3. МЕРКИ В ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ, ИМАЩИ ЗНАЧЕНИЕ ЗА ПОСТИГАНЕ И НА ЦЕЛИТЕ В ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ НАВОДНЕНИЯ В ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ

При планирането и избора на мерки в двата плана се отчита синергичния ефект от прилагането им, като някои мерки допринасят едновременно, както за постигане на добро състояние на водите, в съответствие с Рамкова директива за водите, така и за намаляване на риска от наводнения, съгласно Директивата за наводненията. Такива мерки са:

• **КТМ 6:** Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела, различни от надлъжната непрекъснатост (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини,

подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.) с мярка: Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито, и морските брегове от ерозия и абразия с код НУ_1)

За планираните структурни мерки в Приложение Ж – Национална програма за изпълнение към ПУРН 2022-2027г. е приложен подход за проверка възможността за обосноваване на изключения по чл.4.7 от РДВ. Подробна информация е представена в Раздел 5 на ПУРБ 2022-2027г.

7.4. МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С АДАПТАЦИЯ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ

Конкретните мерки, насочени към намаляване на риска от наводнения и удовлетворяване целите на РДВ (мерките, залежали в ПУРБ) еднакво добре трябва да реагират и на измененията на климата като отговарят на критериите на Климатичната проверка.

В Програмата от мерки към ПУРБ 2022-2027г. е заложен **ключов тип мярка (КТМ) 24: Адаптиране към изменението на климата**, с конкретна мярка - Смятане на натиска от климатичните промени.

7.5. ПОДХОД ЗА КЛИМАТИЧНА ПРОВЕРКА НА ПРОГРАМАТА ОТ МЕРКИ

Всеки отделен натиск е необходимо да бъде оценен как би се повлиял от промените, предвид изменението на климата, като целта на климатичната проверка е да се провери Програмата от мерки към ПУРБ, за да се даде сигурност, че мерките са насочени към натиск, с отчитане изменението на климата и свързаните с него рискове са идентифицирани; включително, че са достатъчно гъвкави и подлежат на модификация към промяната на климата и следователно ще изпълнят и постигнат целите на РДВ в условията на променящия се климат.

Всяка мярка е оценена до колко е вероятно конкретната мярка да може да се справи с измененията в натиска поради климатичните промени и нейното представяне при въздействия от бъдещи климатични промени. Разработен и приложен е подход за оценка на натиска и въздействието върху повърхностните и подземните води от изменението на климата и оценка на наличието на вода за икономическите сектори². Подходът е изготвен въз основа на проведено национално проучане „Оценка на натиска и въздействието върху повърхностните и подземните води от изменението на климата и оценка на наличието на вода за икономическите сектори“ в ПУРБ 2016-2021г.

Климатичната проверка на мерките включени в ПоМ към ПУРБ 2022-2027г. на БДЧР е представена в Приложение № 7.3. Констатират се редица несигурности по отношение на климатична проверка на програмата от мерки, произтичащи от сценариите за изменението на климата и от

² Подходът е публикуван на интернет страницата на МОСВ на адрес:
http://www5.moew.government.bg/?page_id=50138

процеси, които контролират поведението на водните тела, като косвените въздействия на климатичните промени не могат достоверно да бъдат оценени.

7.6. ИКОНОМИЧЕСКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛЕН АНАЛИЗ НА ПРОГРАМАТА ОТ МЕРКИ

7.6.1. Инвестиционен анализ на програмата от мерки

В ПоМ за Черноморски район 2022-2027 г. се разграничават следните групи мерки:

- Инвестиционни мерки
- Административни мерки
- Забрани
- Контролни мерки
- Проучвания
- Други мерки

Инвестиционните мерки са най-голямата група мерки. При остойностяването им е приложен подходът, предложен в Католага от мерки за постигане на екологичните цели на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС. Този каталог е разработен в рамките на Проект „Икономически анализ на водоползването за периода 2008-2012 г. и прогнози до 2021 г.“, изпълнен в периода 15.09.2014 – 15.11.2015 г. и приет от Възложителя – Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

Този подход включва изпълнението на 2 стъпки за остойностяване на всяка инвестиционна марка:

1. Анализ на наличната информация за инвестиционната мярка и в случай на наличие на съществуващ проект приоритетно се вземат стойностите, заложенi в него.

При остойностяването на мерките на база съществуващ проект е необходимо да се направи следното пояснение. С оглед на факта, че периодът на изпълнение на ПоМ е 2022-2027 г., а настоящото остойностяване на мерките се извършва към края на 2024 г., то:

- Някои мерки са вече частично изпълнени и има налична информация от финансиращите ги програми. Такива са: (1) интегрираните проекти и проектите за изграждане на ВиК инфраструктура на обособените територии на част от ВиК операторите, финансирани по линия на ОПОС 2014-2020 и ПОС 2021-2027; (2) проекти за ВиК инфраструктура, финансирани по линия на Националния План за възстановяване и устойчивост (ПВУ); (3) проекти за ВиК инфраструктура, финансирани от ПУДООС през 2022 и 2023 г. При тези проекти са взети стойностите на съответните разходи и годишното им разпределение съгласно: официална информация, предоставена от УО на ОПОС, информация от системата ИСУН и годишни доклади на ПУДООС.

- Други мерки предстои да бъдат изпълнени в периода до 2027 г., а изпълнението на някои е планирано до 2030 г. Основен източник на информация за тези мерки за ПОС 2021-2027 и Доклад

по чл.17 на Директива 91/271/ЕС за пречистване на градските отпадъчни води. За целите на остойностяването на мерките в ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ са взети стойностите на съответните мерки съгласно посочените два документа, като разпределението по години е съобразено с посочения индикативен период. В тази връзка е необходимо да се отбележи, че ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ включва само част от всички разходи за реализацията на тези мерки, тъй като индикативният период за някои от тях е до 2030 г. и излиза извън времевата рамка на ПУРБ.

2. При липса на съществуващ проект, остойностяването се извършва на базата на количествени мерни единици за дадения проект и съответните единични разходни стойности. Тъй като единичните разходни стойности в съществуващия каталог са към 2015 г., са изчислени нови такива, като базовите стойности към 2015 г. са индексирани с темпа на годишната инфлация по данни на Националния осигурителен институт.

В случаите, когато за дадена инвестиционна мярка липсва:

- информация за разработен/изпълняващ се проект
- информация за количествени мерни единици,

тогава срещу стойността на дадената мярка е записано „съгласно проект“ и остойностяването на мярката ще бъде възможно едва след наличие на такава информация. Този подход е приложен от консултантския екип при остойностяването на ПоМ на ПУРБ 2016-2021 г.

Анализът на предложените инвестиционни мерки показва, че в случаите когато едно населено място е разположено на повече от едно водно тяло, то предвидената мярка за това населено място е включена в ПоМ толкова пъти, колкото е броя на водните тела (пример: ако в гр. Х трябва да се изгради канализация/ПСОВ и гр. Х е разположен на 3 водни тела, то ПоМ съдържа 3 мерки за изграждане на канализация/ПСОВ – по 1 мярка за всяко водно тяло. Тъй като информацията на дадения инвестиционен проект, независимо от информационния източник, не е разделена по водни тела, то целият размер на инвестиционните разходи е записан срещу една от мерките за даденото населено място, а срещу останалите е записано „неприложимо“ с цел избягване на двойно броене.

Оперативни разходи са изчислени само за инвестиционните мерки, чието изпълнение приключва в рамките на индикативния период на ПУРБ, а именно 2021-2027 г., като оперативни разходи започват да се начисляват от първата година след приключване на инвестиционната фаза. Разходите са остойностени въз основа на Каталога от мерки за постигане на екологичните цели на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС като базовите единични стойности за 2015 г. са индексирани с годишния темп на инфлация по данни на НСИ.

Административните и контролните мерки, както и забраните включват богат набор от мерки, попадащи в обхвата на работата на Басейновата дирекция, МОСВ, МЗХ, ИАОС, РИОСВ, ИАРА и др. Тези дейности включват: издаване, преразглеждане, изменение и отнемане на разрешителни; включване на различни клаузи в разрешителните; определяне и заплащане на различни такси; съставяне на различни справки, доклади и т.н.; извършване на мониторинг и оценка на различни дейности в обхвата на правомощията на Басейновата дирекция; различни видове забрани; различни видове проучвания, набиране на информация, картиране, определяне на зони и др.; промени в нормативната уредба и прилагане на съответните документи; осъществяване на различни контролни дейности и др. Поради спецификата си, тези дейности не следва да бъдат остойностявани и като

стойност срещу тези мерки е записано „неприложимо“. Същият подход е приложен при остойностяването на ПоМ за ПУРБ 2016-2021г.

Групата на **другите мерки и проучванията** включва разнообразен набор от мерки, чието изпълнение потенциално ще бъде резултат от усилията както на БД, така и да други лица, като напр. изпълнители на консултантски задачи, частни инвеститори (ВЕЦ), земеделски производители, собственици и оператори на съоръжения, титуляри на разрешителни и др. Поради спецификата им, част от мерките в тази група също не могат да се остойностят и като стойност срещу тези мерки е записано „неприложимо“. При останалата част от мерките в тази група е възможно остойностяване, като са следвани описаните стъпки при остойностяване на инвестиционните мерки – наличие на проект и остойностяване на база количествени измерители и единични цени.

Институционалният анализ включва анализ на естеството на всяка мярка и определяне на прилагащ орган в съответствие с неговите правомощия.

Инвестиционният анализ включва определянето на източниците за финансиране на мерките, включени в Програмата от мерки (ПоМ) към ПУРБ, както и определяне на размера на финансирането по всеки източник. Остойностените съвкупните разходи за ПоМ са представени в следващата таблица.

Таблица 4 Съвкупни разходи за ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ (лв.)

	ВСИЧКО	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Инвестиционни разходи - Основни мерки	610 438 268	16 340 118	49 739 161	29 463 472	143 570 228	190 019 784	181 305 504
Инвестиционни разходи - Допълнителни мерки	2 846 826	0	0	0	1 026 426	980 200	840 200
Оперативни разходи - Основни мерки		0	0	176	176	1 305 621	1 305 480
ВСИЧКО	613 285 094	16 340 118	49 739 161	29 463 648	144 596 830	192 305 605	183 451 184

Първата стъпка в анализа по настоящата точка е извършване на анализ на макропоносимостта на общите разходи за ПоМ за населението и трите икономически сектора – индустрия, селско стопанство и услуги. За целта за използвани:

- Прогнозите за БДС в индустрията, селското стопанство и услугите в ЧРБУ за периода 2022-2027 г. – реалистичен сценарий, изготвени от Международната банка за възстановяване и развитие (накратко Световната банка, СБ).
- Демографска прогноза за ЧРБУ за периода 2022-2027 г. – реалистичен сценарий, изготвена от Световната банка.
- Прогнозата за общия годишен доход на 1 домакинство в ЧРБУ за периода 2022-2027, изготвена от СБ. Въз основа на данни от преброяването на населението в Република България през 2021 г. е изчислен среден размер на 1 домакинство в страната – 2,25 души, след което е изчислен прогнозен годишен доход на член от домакинството в ЧРБУ. На базата на прогнозния брой на населението в ЧРБУ и прогнозния размер на дохода на член от домакинството е изчислен сумарен прогнозен доход на домакинствата в ЧРБУ за периода 2022-2027.

Границата на поносимостта за населението и трите икономически сектора е определена въз основа на Доклад „Оценка на финансовите и бюджетните последици от ПоМ на ПУРБ за Черноморски район“, изготвен в рамките на Проект „Икономически анализ на водоползването за периода 2008-2012 г. и прогнози до 2021 г.“ и приет от Възложителя – Министерство на околната среда и водите (МОСВ). Този доклад определя следните тавани на поносимост за населението и трите икономически сектора по отношение заплащането на водни услуги (с изключване на услугата обществено водоснабдяване), които водят до подобряване състоянието на водните тела. Тези тавани на поносимост са както следва:

- Домакинства – 0,43%
- Индустрия – 0,66%
- Селско стопанство – 0,09%
- Услуги - 0,07%

Максималният размер на средствата, които домакинствата и трите икономически сектора могат да насочат за финансиране на мерките от ПоМ, е представен в следващата таблица.

Таблица 5 Максимален размер на средства, които всеки сектор може да отдели за финансиране на ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ (лв.)

	ВСИЧКО	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Домакинства	279 467 213	39 875 094	42 465 990	45 131 520	47 866 072	50 647 878	53 480 660
Индустрия	179 698 200	27 231 600	28 320 600	29 403 000	30 492 000	31 581 000	32 670 000
Селско стопанство	4 274 100	666 000	684 000	702 000	720 900	740 700	760 500
Услуги	40 144 300	6 153 000	6 367 900	6 583 500	6 798 400	7 013 300	7 228 200
ВСИЧКО	503 583 813	73 925 694	77 838 490	81 820 020	85 877 372	89 982 878	94 139 360

Изчисленията показват, че домакинствата и трите икономически сектора могат да финансират максимум до 82,5% от общия размер на предвидените в ПоМ основни мерки и максимум до 82,1% от всички мерки в ПоМ.

Основните мерки са задължителни за изпълнение съгласно законодателството на Общността в областта на опазване на водите (напр. Директива 91/271/ЕС) и за целта се предвиждат разнообразни източници на финансиране. Допълнителните мерки, попадащи в обхвата на правомощията на съответните институции – МОСВ, МЗХ, БД, РИОСВ, ИАРА и др., ще се изпълняват регулярно в рамките на годишното финансиране по линия на държавния бюджет (тези мерки не са остойностени). Допълнителните мерки, които имат инвестиционен характер и които са остойностени в ПоМ, са разпределени за изпълнение във втората половина на времеви период.

Източниците на финансиране на инвестиционните мерки от ПоМ са представени в следващата таблица.

Таблица 6 Финансиране на инвестициите на ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ЧРБУ (лв.)

Източници	Стойност (лв.)	Структура (%)
ОПОС - БФП	102 059 111,45	16,6%

ОПОС - съфинансиране от бенефициентите	29 854 715,64	4,9%
ПВУ-БФП	58 731 295,74	9,6%
ПВУ - съфинансиране от бенефициентите	14 085 411,79	2,3%
СПРЗСР – БФП	2 520 600,00	0,4%
Държавен бюджет	373 318 764,62	60,9%
Друго/собствено финансиране (собствени средства на бенефициентите, банкови заеми, финансови инструменти)	29 655 111,66	4,8%
ПУДООС	3 060 083,46	0,5%
ВСИЧКО	613 285 094	100,0%

Разпределението на финансирането е направено въз основа на следните допускания:

- Финансирането за 2022 и 2023 г. почива на информация за реално изплатени средства по инвестиционни проекти от съответните източници на финансиране, както следва:
 - Проекти, финансирани по линия на ОПОС 2014-2020 г. – средствата са разпределени въз основа на информация, предоставена от УО на ОПОС и информация от ИСУН. Тъй като по правило това са големи интегрирани проекти, които включват изграждане/рехабилитация на инфраструктура свързана с магистрални водопроводи, водоснабдителна мрежа, канализационна мрежа и ПСОВ, е извършен допълнителен анализ с цел да се извлече информация само за разходите, свързани с конкретната мярка. Съотношението на БФП и съфинансирането от страна на бенефициентите за всяка мярка е различно и зависи от съотношението за конкретния проект, което от своя страна е определено въз основа на анализ разходи-ползи;
 - Проекти, финансирани по линия на Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (ПВУ): Тези проекти се реализират в рамките на проект, изпълняван от „Български Вик Холдинг“ ЕАД в конкретни общини от следните области: Бургас, Варна, Добрич, Кърджали, Пловдив, Силистра, Сливен, Смолян, София, Стара Загора и Ямбол. Разходите за всяка отделна мярка са определени въз основа на информация от УО на ОПОС. Съотношението на БФП и съфинансирането от страна на бенефициентите за всяка мярка е различно и зависи от съотношението за конкретния проект, изпълняван в дадената административна област;
 - Проекти, финансирани от ПУДООС: тези проекти са реализирани с финансиране от ПУДООС през 2022 и 2023 г. по линия на политиката в областта на управлението на водите, като информацията за разходите е взета от годишните доклади на предприятието за съответните години.
- Финансирането за 2024, 2025, 2026 и 2027 г. е определено въз основа на индикативните срокове за стартиране и завършване на съответните проекти, съгласно информация от ОПОС, ИСУН, Доклада по чл.17 на Директива 91/271/ЕС за пречистване на градските отпадъчни води и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР).

Финансирането на мерките от плановите документи ще се осигурява ежегодно в рамките на утвърдените разходи по бюджетите на отговорните институции, както и чрез финансиране по програми на Европейския съюз и други програми

7.6.2. Институционален анализ на програмата от мерки

Отговорните институции за изпълнението на мерките, насочени към подобряване на екологичното състояние на повърхностните и подземните води в рамките на ПУРБ за периода 2022-2027 г. могат да се групират както следва (**Таблица 10**). Подробна информация относно прилагащите органи по отделни мерки и действията към тях е представена в Програмите от мерки към т. 7.2 от настоящия раздел.

Институционалният анализ на Програмата от мерки, планирана за ЧРБУ за периода 2022-2027 година представлява анализ на различните институции, които са отговорни за тяхното прилагане в плановия период.

Програмата от мерки включва в себе си разнообразни мерки и на база конкретните цели за подобряване състоянието на повърхностните и подземните водни тела, в ПУРБ е предвидено те да бъдат изпълнявани от голям брой институции, организации и икономически субекти.

Идентифицирани са следните отговорни институции за изпълнение на Програмата от мерки:

- Министерството на околната среда и водите и неговите структури, включително Басейнова дирекция „Черноморски район“;
- Министерството на земеделието и храните и неговите структури;
- Министерството на здравеопазването и неговите структури;
- ВиК-асоциации;
- Общини;
- Титуляри на издадени разрешителни за водовземане/ползване на повърхностни и подземни води;
- Представители на бизнеса – собственици на индустриални предприятия, инвеститори и други.

В следващата таблица са представени отговорните институции за изпълнението на мерки обобщени по ключов тип мерки, като в описание са дадени по-значимите мерки, свързани с изпълнението на типа.

Таблица 4 Отговорни институции

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Мярка (описание)	Отговорни институции
1	Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води	Градски отпадъчни води	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места; Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води; Изграждане на нови локални системи за пречистване на отпадъчни води	Общини и ВиК

			специално за ваканционни селища, като се има предвид сезонния натиск; Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на производствени отпадъчни води, зауствани във водни обекти	
2	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Дифузно замърсяване	Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници Спазване на изискванията за оползотворяване на утайките от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води при употребата им в земеделието Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите Прилагане на екологични практики или най-добрите налични техники за ограничаване на отвеждането в подземните води на замърсяващи вещества Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията	МЗХ, РИОСВ, ИАРА, предприятия и фирми
3	Намаляване на замърсяването с пестициди от земеделието	Дифузно замърсяване	Опазване на водите от замърсяване с препарати за растителна защита	МЗХ
5	Подобряване на надлъжната непрекъснатост (напр. създаване на рибни проходи, разрушаване на стари бентове)	Хидроморфология	Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите	МЗХ, БД, МОСВ, общини, "Напоителни системи" ЕАД
6	Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката	Хидроморфология	Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките Прилагане на ОВОС за инвестиционни предложения/проекти, свързани с	МЗХ, БД, МОСВ, РИОСВ

	между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.)		ново изменение на физичните характеристики на повърхностни водни тела Подобряване на оценката на хидроморфологичния натиск	
7	Подобряване на режима на оттока и/или определяне на екологичен отток	Контрол върху водовземането	Изменение или прекратяване на разрешителни за водовземане от повърхностни води, в резултат от преразглеждането им Оптимизиране на водовземането с цел недопускане влошаване на състоянието на водите Осигуряване на измерване на количеството повърхностните води Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите Осигуряване на екологичния отток Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита	БД, МОСВ, титуляри на разрешителни
8	Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства	Ефективно използване на водите	Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии Намаляване на водовземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство за ефективно използване на водите Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за водовземане от повърхностни и от подземни води, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите	МЗХ, МОСВ, Вик оператори, Общини

9	Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от домакинствата	Възстановяване на разходите за водни услуги	Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги; Ефективно въвеждане на принципа „замърсителят плаща“	МОСВ, БД
10	Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от промишлеността	Възстановяване на разходите за водни услуги	Ефективно въвеждане на принципа "замърсителят плаща" Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги	източник на натиска МОСВ
11	Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от земеделието	Възстановяване на разходите за водни услуги	Ефективно въвеждане на принципа „замърсителят плаща“ Осигуряване на адекватен принос на водоползвателите към разходите за водни услуги	източник на натиска МОСВ
13	Мерки за опазване на питейната вода (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.)	Подобряване на управлението Опазване на водовземането	Опазване на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване Ограничаване на водовземането за всяка друга цел, когато съществува риск да се засегне водовземането за питейно битово водоснабдяване на населението Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване Проучване и изграждане на необходимата инфраструктура за подобряване на питейното водоснабдяване Приемане/актуализиране на нормативни актове в областта на опазване, използване и управление на водите	Вик-оператори МОСВ
14	Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността	Подобряване на управлението Контрол на водовземането Дифузно замърсяване Други значителни неблагоприятни въздействия	Подобряване на управлението на водите в зоните за защита на водите Подобряване на мониторинга на количественото състояние на подземните води Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места Подобряване на надеждността на оценката на екологичното състояние Подобряване на мониторинга за оценка на екологичното състояние/потенциала на	БД, МОСВ МОСВ, ИАОС, НИМХ МЗХ БД

			повърхностните водни тела Подобряване на информацията за натиска и въздействията върху водите чрез осигуряване на представителност на данните от собствен мониторинг Подобряване на информацията за натиска и въздействието върху водите от селското стопанство и населените места Подобряване на оценката на хидроморфологичните елементи за качество и хидроморфологичното състояние Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води Определяне на зони за възпроизводство на рибната фауна	
15	Мерки за поетапно прекратяване на емисиите, заустванията и загубите от приоритетни опасни вещества или за намаляване на емисиите, заустванията и загубите от приоритетни вещества	Приоритетни вещества в повърхностни води	Намаляване и предотвратяване на замърсяването с устойчиви органични замърсители/приоритетни вещества Подобряване на оценките на химичното състояние на повърхностните води	ИАОС БД
16	Модернизиране или подобрения на пречиствателни станции за промишлени отпадъчни води (включително от земеделски стопанства)	КПКЗ Точково заустване на отпадъчни води	Изпълнение на процедурата по преразглеждане на издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води Прилагане на разрешителен режим по реда на Закона за водите за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни тела, вкл. изграждане на свързаните с това съоръжения	БД
17	Мерки за намаляване на седиментите от почвената ерозия и повърхностния отток (surface runoff)	Хидроморфология	Намаляване на ерозията на водосбора	МЗХ
18	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от инвазивни чужди видове или внесени заболявания	Други превантивни мерки	Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита	БД

19	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от почивни дейности, включително любителски риболов	Други превантивни мерки	Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита	БД
20	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от риболова и други видове експлоатация/отстраняване на животни и растения	Други превантивни мерки	Опазване и подобряване на състоянието на зони за защита	ИАРА
21	Мерки за недопускане или контрол на замърсяването от урбанизирани зони, транспорт и изградена инфраструктура	Точково заустване на отпадъчни води Дифузно замърсяване Пряко отвеждане на замърсители в подземните води Други превантивни мерки	Осигуряване на подходящо пречистване на производствени отпадъчни води Намаляване на дифузното замърсяване от промишлени дейности Класифициране на предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал по отношение на водите Класифициране на предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал по отношение на водите Ограничаване на замърсяването на повърхностните води	БД РИОСВ РИОСВ
23	Мерки за естествено задържане на води	Други значителни неблагоприятни въздействия	Подобряване на естественото задържане на водата	РИОСВ
24	Адаптиране към изменението на климата	Други значителни неблагоприятни въздействия	Смекчаване на натиска от климатичните промени Подобряване на естественото задържане на водата	БД, МОСВ, МЗХ и др. РИОСВ

Програмата от мерки в настоящия ПУРБ е базирана на прецизираните натиск, въздействие и състояние с по-висока степен на достоверност, и в този контекст надгражда предходната. Очаква се комбинирането на съществуващи и новоидентифицирани мерки от ПУРБ, както и на мерки от ПУРН 2022-2027, да обезпечи постигането на идентифицираните екологични цели в регламентираните срокове.

7.6.3. Анализ на икономическата ефективност на програмата от мерки

В рамките на Проект „Икономически анализ на водоползването за периода 2008-2012 г. и прогнози до 2021 г.“, изпълнен в периода 15.09.2014 – 15.11.2015 г., е разработена Методология за извършване на анализ на ефективността на разходите на мерки/комбинации от мерки и оценка на

прекомерността на разходите въз основа на оценка на поносимостта и анализ разходи-ползи, която е приета от възложителя – Министерството на околната среда и водите (МОСВ).

Съгласно тази методология анализът на ефективността на разходите се използва за избор на най-ефективните по отношение на разходите мерки/комбинации от мерки, които могат да се приложат за преодоляване на несъответствията между текущото екологично състояние на дадено водно тяло и заложените цели за постигане на добро екологично състояние. Анализът на ефективността на разходите се прилага за оценка на мерки, които чрез различни по размер разходи постигат еднакъв резултат.

Съществуват изключения, при които анализ на ефективността на разходите в смисъла на РДВ не се изготвя като:

- Проблеми, за които се прилагат задължителни мерки (основни), съгласно законодателството на Общността в областта на опазване на водите (напр. Директива 91/271/ЕС)
- Проблеми, които са в резултат от натиск на един потребител и вече има определени действия за разрешаването им
- Проблеми, които ще се разрешат с вече одобрени мерки
- Други проблеми, които не се смятат за достатъчно съществени, за да оправдаят времето и средствата, които са необходими за разработването на анализ на ефективността на разходите.

Анализът на предложената ПоМ за ПУРБ 2022-2027 г. показва, че за всяко водно тяло са предвидени различни основни мерки, които са задължителни за прилагане и попадат в обхвата на изключенията за прилагане на анализа на ефективността на разходите. В допълнение към това всяка една от тези мерки няма алтернатива, което е основното предназначение на анализа на ефективността на разходите – да оцени две или повече алтернативи за постигане на добро екологично състояние и да избере най-ефективната от тях. В ПоМ има водни тела, при които има повече от една основна мярка, но нито една от тях не може сама да постигне добро екологично състояние, а е необходимо те да бъдат приложени в комбинация. Посоченото дава основание да се направи заключението, че не е възможно да се направи анализ на ефективността на разходите.